

بانک جهانی چه بانکی است؟

زمانی که کنفرانس برتون وودز در سال 1944 برای تدوین ساختار جدید اقتصادی جهان بعد از جنگ جهانی دوم برگزار شد، بنیان تشکیل بانک جهانی (WBG) گذاشته شد. بانک جهانی یکی از ارگان های سازمان ملل متحد است که برای پرداخت وام های کمی به کشورها و بخصوص کشورهای فقیر به وجود آمده است.

محافل اقتصادی جهان، آنان که فقط نامشان را شنیده ایم

بانک جهانی چه بانکی است؟

زمانی که کنفرانس برتون وودز در سال 1944 برای تدوین ساختار جدید اقتصادی جهان بعد از جنگ جهانی دوم برگزار شد، بنیان تشکیل بانک جهانی (WBG) گذاشته شد. بانک جهانی یکی از ارگان های سازمان ملل متحد است که برای پرداخت وام های کمی به کشورها و بخصوص کشورهای فقیر به وجود آمده است.

ساختار بانک جهانی از پنج بخش تشکیل شده است که عبارتند از: بانک بین المللی بازسازی و توسعه (IBRD)، انجمن توسعه بین الملل (IDA)، موسسه مالی - بین المللی (IFC)، آژانس چندجانبه تضمین سرمایه گذاری - میگا (MIGA) و مرکز بین المللی حل و فصل اختلافات سرمایه گذاری (ICSID).

۱۹۲ کشور عضو سازمان ملل متحد عضو بانک جهانی هستند و جیم یونگ کیم از اول جولای ۲۰۱۲ تاکنون ریاست این بانک را به عهده دارد. بنا بر عرف، دولت آمریکا، رئیس بانک جهانی و اروپا هم رئیس صندوق بین المللی پول را تعیین می کند. ریاست بانک جهانی یک دوره پنج ساله است و برای انتخاب مجدد محدودیتی ندارد.

صندوق بین المللی پول

صندوق بین المللی پول یک نهاد پولی مستقل جهانی است که سال ۱۹۴۷ به وجود آمد و هیچ ارتباط تشکیلاتی با سازمان ملل ندارد.

این سازمان اقتصادی جهانی نیز در سال ۱۹۴۵ براساس موافقت نامه برتون وودز تأسیس شد و از سال ۱۹۴۷ فعالیت رسمی خود را آغاز کرد. این سازمان اهدافی چون بسط همکاری بین المللی در زمینه مسائل پولی و رفع محدودیت های ارزی، تثبیت نرخ های ارز و تسهیل کارکرد نظام پرداخت های چندجانبه بین کشورهای عضو را دنبال می کند.

در سال ۱۹۸۸ صندوق دارای ۱۵۱ عضو بود. مفاد قرارداد صندوق از کشورهای عضو می خواست نرخ ارزی را رعایت کنند که نوسان های آن محدود به +۱ درصد ارزش اسمی ارز باشد. این ارزش اسمی بر حسب دلار آمریکا تعیین شده بود که آن نیز رابطه ثابتی با طلا داشت. تا ژانویه ۲۰۱۳ تعداد اعضای آن به ۱۸۸ کشور افزایش یافته است.

هر کشور عضو صندوق بین المللی پول که با مشکل کسری موقت تراز پرداخت ها روبه رو شود، می تواند در مقابل پول خود، ارز مورد نیاز خود از صندوق را دریافت دارد که البته این ارز دریافتی باید ظرف مدت سه تا پنج سال، بازخرید شود. البته هر کشور باید حق عضویت و سهم خود در این صندوق را به صورت 25 درصد طلای خالص و 75 درصد پول ملی خود به این صندوق بپردازد که همه کشورها و از جمله ایران چنین کرده اند. سهم ایران در این صندوق معادل دو میلیارد و 250 میلیون دلار است.

گزارش ها و پیش بینی های ماهانه، ششماهه ماهه و سالانه این صندوق درباره وضع اقتصاد جهان و ایران معمولاً نقل محافل رسانه ای و کارشناسی ایران است.

سازمان توسعه صنعتی ملل متحد

یونیدو یا سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل متحد در سال ۱۹۶۶ براساس قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد تأسیس شد.

براساس قطعنامه یونیدو، هدف این سازمان، گسترش توسعه صنعتی در کشورهای عضو است. یونیدو فعالیت های خود را به

دو صورت مستقل و هماهنگ کننده انجام می دهد. فعالیت های مستقل این سازمان شامل جمع آوری و ارسال اطلاعات مربوط به فناوری، سازماندهی امور اداری، ارائه کمک های فنی و تعلیم نیروی انسانی است. یونیدو مرکز هماهنگ کننده فعالیت های صنعتی کشورهای عضو نیز است و این فعالیت را بیشتر از طریق ارتباط و همکاری نزدیک با نهادهای اقتصادی منطقه ای انجام می دهد. مقر اصلی این سازمان بین المللی در شهر وین اتریش قرار دارد. در حال حاضر این صندوق 177 عضو دارد.

در ایران، دفتر یونیدو سال ۱۹۹۹ با هدف پشتیبانی از اولویت های صنعتی دولت جمهوری اسلامی ایران و به منظور برقراری ارتباط نزدیک با وزارتخانه ها، ارگان های دولتی و خصوصی، مؤسسات مدنی و تحقیقاتی و همچنین بخش خصوصی افتتاح شد.

سازمان بین المللی کار

سازمان بین المللی کار (ILO) یکی از موسسات تخصصی سازمان ملل متحد است که به امور مربوط به کار و کارگران می پردازد. این سازمان سال ۱۹۱۹ و در نتیجه بحث های کنفرانس صلح پاریس تأسیس شد. سازمان بین المللی کار در آغاز وابسته به جامعه ملل بود و پس از تأسیس سازمان ملل متحد از سازمان های وابسته به آن شد. منشور فعلی سازمان که به بیانیه فیلادلفیا معروف است، سال ۱۹۴۴ تصویب شد.

مقر این سازمان در شهر ژنو سوئیس است. سازمان هر سال در ماه خرداد کنفرانسی برگزار می کند. کارهای گوناگون ILO در چهار هدف استراتژیک ارتقا و واقعیت بخشیدن به استانداردها و اصول اساسی حقوق کاری، ایجاد فرصت های بیشتر برای زنان و مردان برای دستیابی به استخدام آبرومند و حقوق مکفی، ارتقای پوشش های اجتماعی و موثر برای همه و تقویت سه جانبه گرایی و گفت وگوهای اجتماعی جمع بندی شده است.

مانند دیگر سازمان های بین المللی، مجمع عمومی ILO نیز نهادی ترین اصل به شمار می رود. هر کشور عضو دارای دو نماینده در مجمع عمومی است. علاوه بر این دو، یک نماینده از سوی کارفرمایان آن کشور و یک نماینده نیز از سوی کارگران آن کشور می توانند در کنار دو نماینده دولتی حضور داشته باشند. گزارش های این سازمان درباره نرخ بیکاری در ایران در سال های اخیر مورد توجه بوده است.

فدرال رزرو کجاست؟

فدرال رزرو (Federal Reserve)، نام رسمی بانک مرکزی ایالات متحده آمریکاست که در لغت معنی ذخیره فدرال را می دهد. این بانک در سال ۱۹۱۳ با هدف نظارت بر عملیات بانکی در آمریکا تأسیس شد و در حقیقت مسئول تدوین سیاست های پولی، پیگیری رسیدن به اشتغال کامل، تثبیت قیمت ها و رشد اقتصادی در آمریکا است.

براساس قانون مصوب کنگره آمریکا، سراسر ایالات متحده به ۱۲ منطقه بانکی تقسیم می شود و تمام فعالیت های بانکی این مناطق توسط هیات مدیره فدرال رزرو کنترل و هماهنگ می شود.

کمیته بازار باز فدرال رزرو نیز سیاست های پولی را تعیین می کند. این کمیته متشکل از ۱۲ عضو است که هفت نفر از آنها برای مدت ۱۴ سال توسط رئیس آمریکا منصوب می شوند. به این ترتیب که هر دو سال و در ماه ژانویه (دی - بهمن) یکی از این اعضا که دوره اش به پایان می رسد، جای خود را به کسی می دهد که رئیس جمهور وی را انتخاب کرده است. پنج عضو دیگر شامل رئیس فدرال رزرو نیویورک (که عملیات بازار باز در آنجا انجام می گیرد) و چهار رئیس فدرال رزروهای منطقه ای دیگر هستند که به صورت دوره ای از میان ۱۱ فدرال رزرو منطقه ای باقیمانده انتخاب می شوند.

رئیس جمهور آمریکا از میان این هفت نفر یک نفر را به عنوان رئیس فدرال رزرو و یک نفر را به عنوان نایب رئیس برای یک دوره چهار ساله انتخاب می کند. هیات مدیره فدرال رزرو، رئیس و نایب رئیس هر یک از مناطق دوازده گانه را انتخاب می کنند. هم اکنون ریاست فدرال رزرو را بن برنانکی به عهده دارد که البته قرار است خانم جاننت یلن شصت و هفت ساله جایگزین وی شود. وی اولین زنی است که می تواند رئیس قدرتمندترین بانک مرکزی جهان شود. همسر وی برنده جایزه نوبل اقتصاد است.

کتایون مافی / گروه اقتصاد